

Передплата

до «РУСЛАНА» виласати:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
 за пів року . . . 10 кор.
 за чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 170 кор.

За границю:

за цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмах М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє.—
 Рекламні леопечатанє
 вільні від порта.— Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надслаймі» 40 с.
 від стрічки. Подяки і пр-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Друге читанє угодових предлог.

(Δ) Усунено останню перепопу, яка ще стояла в дорозі угодовим предлогам, а властиво цловотрговому договорови між Австрією а Угорщиною. Нагле внесєнє про знижку цукрового податку полагодила посольска палата тим способом, що відослала до бюджетової комісії, а відтак війшло на дневну чергу нагле внесєнє про цловотрговий договор. Отсе ціхує виімкове положєнє в держ. радї, що палата не могла приступити звичайною дорогою до другого читаня сих предлог, позаяк дневний порядок був затарьсований до безконечности наглими внесєнями, котрі мали спийнити ухвалу цловотргового договору.

Отже щоби правительство не було приневолене ввести в житє сей договор цісарским розпорядком на основі §. 14-го, преставники головних сторонництв парламентарних, котрі бажать конституційної полагоди сих предлог, встигли о одну хвилю випередити представників обструкції, що мали вже налагоджений засіб 37 нових наглих внесєнь. Пос. Хіярї разом з 10-ма иншими предсідателями клубів подав нагле внесєнє з домаганєм, щоби приступлено зараз до другого читаня цловотргового договору і наконецно єго полагоджено.

Вказав він на те, що вже небагато часу остає і конечна потреба полагодити сю справу перед кінцем року. Отже пос. Хіярї і товариші клин клином вибивають. Супроти обструкційних наглих внесєнь ставляють нагле внесєнє, котре приневолює палату, взяти сю справу на дневний порядок і полагодити.

Із становища регуляміну не можна нічого закинути сему внесєню, бож се стара утерта дорога давним куріяльним парламентом і таких прикладів було вже доволі в парламентарній історії. Вправді бували се звичайно внесєня з нагоди елементарних шкід, а палата в такім случаю приступала зараз до обради над ними і ухвалювала. Але й теперішнє внесєнє д-ра Хіярого не змінє річи. Частійше палата вельмож такою наглою дорогою ухвалювала предлоги законів перед самим кінцем сесії, коли розходило ся о те, щоби прийняти ухвалені в посольській палаті закони. А тепер примінено сю випробовану стару методу до цловотргового договору.

Тепер отже розправляє посольска

палата про наглість угодових предлог і покінчить сю розправу імовірно в четверта рішить двома третинами голосів, чи треба сим предлогам признати наглість. Відтак по ухваленю наглости приступила б палата до мериторичної розправи, бо тепер вже не можна ходу сеї справи перервати ніяким иншим наглим внесєнєм.

З промови посла д-ра Крека в університетській справі.

В розправі над відомим наглим внесєнєм проф. Масарика промовляв також проф. др. Крек і заявив, що прилюдна опінія, котра пояснювала відомі слова д-ра Люєгера з таким роздратованєм, змагала до того, щоби в державній радї вивести увертуру французської політики. Говорить ся про свободу науки, але має ся на думці в тих кругах засудженє Церкви на мовчанку. Говорить ся про свободу науки і научуваня, а має ся на думці знасилуванє релігії. Політичною дорогою і лише політичною силою годі заволодити університетами. Се дасть ся осягнути лише культурною дорогою. Переложєне зрозумілою мовдою, значить се: мої любі християнским духом переняті слухачі, скілько вас ту є, учіть ся пильно, а наколи ви, маючи добру кваліфікацію, лише длятого не можете осягнути унів. катедри, позаяк ваші переконаня є католицкі, то ми вже тут подбаємо, щоби сі переконаня не були для вас перепоною. Отсе одинока і можлива дорога до овладі університетами. Я не думаю, щоби університети самі про себе були головною причиною відступства від віри. Одначе нарід, котрий бачить сю пропасть, яка ділить єго від інтелігенції, а відтак задає собі питанє, яким способом затратили мої сини віру, доходить легко до переконаня: се зробив університет! Може отся розправа доведе також університети до переконаня, що такт вимагає з релігійними справами обходити ся обережно.

У внесєню проф. Масарик покликуює ся на основні закони державні. Не дуже се пох. ально, що правительство в своїх студиях дійшло ледви до §. 17, а про §. 19. не хоче знати. Основний закон каже, що наука і єї виклад має бути свободний. Се речєнє може мати лише таке розумінє: держава не вмішує ся в наукову діяльність, не впливає на неї і єї не спийняє. Чиж се є рівнозначнє з неодвічальністю професорів? Ні. Держава платить на школи, видає постанови для шкіл, іменує професорів. Між засадою — наука і єї виклад є свободний а державною школою є непроходима суперечність. Сю засаду, що наука і єї виклад мають бути свободні, часто звалює сама держава. Свобода науки і научуваня можлива ли-

ше тоді, наколи наука дійсно є межинородна і межіісповідна, якою она в самім єстві дійсно є, наколи її викладають межинородно, внесло понад усякі нації, не прислугуючи ся ніякій народности ані ісповіданю. In concreto не маємо такої наукової діяльности. Маємо учителів і учеників всіляких. Можна зближити ся до ідеалу, закладаючи національні і віроісповідні університети, независимі від держави. Від правительства вимагає ся запоруки що до свободи. Сі запоруки можуть бути двоякого рода, або адміністративні або закондатні. Що до адміністративних — чиж треба більшої запоруки, як ліберальний міністер? Таж він в цілій своїй личности такий ліберальний, що заслужив собі великі похвали N. fr. Presse своєю промовою. А за закондатні запоруки дуже дякуємо. Таж парламент не може взивати правительство, щоби оно дало поруку за якусь закондатну акцію без парламенту! Привілеї Церкви унагледнені лише в бюджеті, в конгрюальних доповнєнях. Впрочім не має Церква в Австрії ніяких привілеїв. Виринає лише питанє, чи шкоди теперішних відносин не є більші для релігії, як їх хосєн. На мовє переконанє булєб се вельми на часі, щоби самі вірні католики застановили ся поважно над питанєм розділу Церкви від держави. В національній боротьбі навзаводи вибиває ся доперва на верх засада, що держава не має права одного гнобити коштом другого. У віроісповідній боротьбі навзаводи кажемо лише, що ми католики не можемо допустити, щоби держава до сеї боротьби навзаводи мішала ся в не нашу некористь.

Розвиток технольогії довів до мільонів фабричних коминів. Чи тим люди вдоволені? Се инше питанє. Я не говорю, як повинні бути рішені сі питаня, лише зазначую, що винайдєням пособляє капіталізм. Природні науки в середних віках не розвивали ся тому, бо монах не мав у тім материяльної користи, винаходити машини. (Пос. Зомер перебиває: А що стало ся з Галілеєм?) Галілеї зробив сю дурницю, що хотів наукову гіпотезу доказувати з сьв. письма, а конгрегация зробила похибку з свого боку, що не розглянула сеї гіпотези належно, а лише заняла ся сим доказом з сьв. письма. Клерикальної управи державної з начальством кардинала ми також не бажаємо. (Пос. Странський: а щож діє ся з привєрненєм церковної держави, бо сєго на всіх віках кат. домагають ся.) Про се спитайте вже італійске правительство, бо я сам не знаю. Взагалі вважаю се нетактом, вмішувати ся в сю справу, котра обходить лише діяльність папи. Угода між Угорщиною і Австрією може бути нагло пересправлювана, але угоди між державою а Церквою, між вольнодумством а вірою не можна в трех днях полагодати. В сучасній боротьбі умів виступає щораз більше інтерес релігії, а в сій великій умовій революції може ніколи ґрунт не був так корисний для католицизму як тепер. Церква є не лише

З України.

Слівце від Редакції „Руслана“.

учителькою для вірних католиків, але також вихователькою. Розуміє ся, що критика сеї педагогічної діяльності з догматичного становища є можлива і допущена, але чи дасть ся через те осягнути вражів, се инша річ. Що до підвалин католицької релігії то примирене є неможливе. Коли хочемо мати дійсно науково думаючих людей, треба їх передовсім методично виховати, а коли наша Церква і не має вступати, позаяк її поступова метода науково діяльних людей знищить, то нехай пропадає. Причин відступства треба глядіти не лише там, де глядять п. Масарик, причина лежить в несаможитності молодих людей, в байдужности прилюдної опінії для правди і справедливости.

Я допускаю уступки для вольнодумства і в тім можна найти точки для спільної основи, бодай для можливого сусідства. Кождий католик, що займає ся наукою, хочби був і священником, піддає ся присудови заводових людей того заводу, яким займає ся, а коли робить нісенітницю, та най его проженуть. Ін еопсегето однак треба ему доказати, що він в своїх поглядах допустив ся помилку. Ми маємо Церкву, котра спроможна вступати навіть в катакомбах і пралісах, а колиб не була спосібна до того, давно би вже була упала. До віри не можна нікого приневолити, бо й ніхто не дасть ся приневолити. Але до віри не вистарчає сам розум, треба ще й волі. Чи природні науки потребують признавати чуда? Ні, стоячи на строго емпіричній основі, не можуть дійти до чудес. Але коли природознавець еволюційну гіпотезу хоче проголосити догмою, тоді ми скажемо ему: ти як раз грішиш тим, що нам закидаєш яко похибку. Не перечу, що з нашого боку діють ся часто похибки, особливо, що з тривожливости не хочемо нераз признати деяких природничих правд з такою ревностю, яка була би бажана.

Ті, що думають, що основ нашої релігії не можна научно доказати, можуть бути спокійні, бо якби так було дійсно, то давно би вже завалила ся будівля, котру зємо католи. Церквою. Але споглядаючи в будучину, думаю, що так як все були представники вольнодумства, так будуть все й оборонці католицизму.

Є міст, по котрім можемо перейти і до вольнодумства, але не до такого вольнодумства, що розвинуло ся з довгих боротьб. До вольнодумства соціаліста, до вольнодумства філософа, чоловіка, що веде чесну боротьбу, провадить міст, а се є міст зрозуміння правди і справедливости. Але чи нині находимо правду і справедливість? Мене особисто нічо так душевно не пригнобило, як се, що така поступова держава, як Пруси, бажає взяти ся до вивлащення Польків. Яко сторонництво є для мене нині соціалісти ворогами, але я оцінюю партію не з пристрастей, які она виявляє в боротьбі, але із змісту її ідей і їх звязи з реальним життям і я свідомий того, що сторонництво таке, як соціал-демократія, що стоїть в такій тісній звязи з життям, не може довго остати ворожим. Зєдинене сторонництво тут в держ. раді проти соціалістів, булоб небезпечно, бо довело би до зєдинення вольнодумства проти християнства. Висказую тому надію, що найблагороднійші і найліпші уми в важкій боротьбі о їх світлогляд взнесуть ся до висоти, в котрій, осяяні світлом духового мира, зложать ісповіданє.

Christus mihi nomen, catholicus cognomen.
(Живі оплески, бесідникови гратуюють).

Невідрадні а навіть сумні вісти, які нам принесли в останних часах дневники про стан української справи на політичній ниві, певно діймили у нас до живого серце кожного народолюбця. Одначе ми все стояли і стоїмо на тім становищі, що навіть такий сумний стан не може бути причиною, щоби упадати в зневіру і опускати руки. Навпаки треба глядіти причин такого страшного занепаду, такої малої свідомости національної в широких верствах українського народу і заходити ся широко коло того, щоби сему лиху зарадити. А такою зарадою може бути єдино просвітно-культурна і народогосподарска робота в долині, посеред тих широких верств сермяжного народу, заневоленого віками і доведеного до такого національного занепаду. Не високопарні фрази про волю, поступ і т. п. пильна і ревно реальна робота народна може освідомити широкі верстви народні на Україні, подвигнути їх з національного занепаду, а тоді свідомі люди здобудуть і волю і поступ.

Отже відрадними вважаємо прояви, про які недавно звістив «Рідний Край» з різних сторін Катеринославщини, Полтавщини, Херсонщини і Волині. Тимто подаємо до відомости наших читачів отсі вісти про закладини читалень, крамниць, просвітних товариств і т. п., бо се докази, що й наші братя на Україні зрозуміли, що треба брати ся до такої реальної роботи і такою роботою положимо нехиткі підвалини до великої і народної будівлі—просвіти, волі і культурного поступу. Радіючи широко сею роботою, пересилаємо нашим братам сердешне помагальбі до такої роботи!

Шкільне свята. 5. грудня в селі Воскресенці в Катеринославщині відбув ся ювілей 25 літнього учительованя в земській школі учительки Марії Кольгуненкової. Святкованє се уладили самі учителі та учительки, що залишили на який час школу і зібрались для вшанованя товаришки. Они раденько привитали ювілятку, подали їй адресу, де було змальовано жите її і взагалі жите наших народних учителів, таке тяжке й таке величне. Коли читали адресу, то всі плакали, бо в тій адресі бачили усі своє безпросвітне жите.

Крім учителів, на свята приходило усе село Воскресенка, та й потім, цілі три дні, не перестаючи приходили селяни з подарунками, хоть не значними, так за те щирими. З першу волосна депутация явилась укупі з старшиною і прочитала учительці привіт від усіх селян; в тому привіті було написано, що селяни дуже дякують своїй матері-учительці за її хороші відносини до їх і їхніх діток і бажають їй ще довго зоставатись такою славною учителькою. — Потім приходили колишні ученики, — батьки теперешніх учеників з подякою за її велику працю, а далі приходили й школярі, хлопці і дівчата. Сих маленьких любимців добродійка Кольгуненко з сльозами радости обходила, обнімала і дякувала їм за велику пошану. Так зуміла вона перемогти всі перемоги і дждати ся свого свята в тій самій школі. Честь і хвала їй велика! Велика честь побувати на такому святі учительки, бо се буває й дуже рідко!... Наше громадянство не привчило ся ще шанувати великих працівників по народній освіті.

Через те з великою охотою подаю сю звістку шановним читачам „Рідного Краю“ звістку про щире признанє заслуги великої шкільної трудовниці. (»Р. Кр.«)
Ів. Сокол.

Амур. (Під Катеринославом). Від коли в Катеринославщині почала розвивати ся гірнично-заводска промисловість, з того часу почали найізидити сюда всілякі люди найбільше з Росії. З того часу коло города Катеринослава заселили ся великі пригородні міста, як Нові-Кайдаки (коло села того по назвиску), Амур, Н.-Дніпровск і инші.

Найперше місце займає Амур. В ньому налічуєть ся до 16 тисяч людности, слине самих робітників з заводів та землі.

Не дивлячть на таке людне місце, на Амурі не було ні одной культурно-просвітної встанови, навіть читальні немає... Безперечно, що тут скрізь панує пянство, сварка та бійка, а всіляких «росшиночних і на винос» наростло як грибів після дощу.

Щоб поширити свідомість між людністю Амурської, де більша половина—Українці, деякі з свідомих Українців, за прикладом д. Дзябенка, задумали заснувати товариство, назвавши его, — на спомин Запорожської Січі — «Запорожским просвітним товариством».

Але, щоби розпочати працю, треба мати притулок, треба десь міститись. І ось товариство захожуєть ся будувати власний будинок.

Дякуючи д. К. Тарнопольській, що подарувала товариству у власність шматок землі, товариство збудувало будинок; коштує він більше 4.000 карб.

Бракувало коштів і товариство побільшило членську вкладку до 25 карб., з умовою, що згодом товариство поверне гроші, за винятком 3 карб вкладки дійсних членів.

Се побільшенє членської вкладки не сприяє зростови числа членів товариства, але иншого способу немає.

Тепер товариство містить ся у власнім будинку і з 8. липня розпочало свою діяльність з українських вистав. До сього часу постановлено до 20 пєс ріжного змісту. Між иншими постановлено «Невольник» Кропивницького; «Нахмарило» — Б. Грінченка; «Зоря нового життя» — А. Лашенка; «Мартин Боруля» і «Наймичка» — Карпенка-Карого; «Дай серцеві волю» — Кропивницького і багато инших. Тутешні мешканці дуже цікавлять ся українськими виставами. Українська пісня і мова має добрий вплив на глядачів. Збори завсе бувають повні. Товариство має надію незабаром зовсім виплатити гроші за будівлю хати.

Зовсім, здаєть ся, справа уладилась, але наші земляки перевертні та інтернаціонали (нібито), що мабуть нате тільки влізли сюди, щоби не працювати, а гальмувати справу...

Брак свідомої національної сили дуже відчуваєть ся, бо окрім голови товариства, д-я Дзябенка, та ще кількох членів, національно-свідомих Українців немає... Але свідомі члени не думають кидати праці й боротьби, а вестимуть справу й на далі на користь українському людови.

Товариство має на думці незабаром уладити популярні лекції по історії України і спеціально по історії Запорожя; для сього буде запрошено відповідних лекторів.

Т. Краснопольский.

(Ковець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Стефана, Ірин.; римо-кат.: Дамазія. — В четвер: руско-кат.: Парамона, Фил.; римо-кат.: Александра.

— **Господарско-економічні виклади.** Заходом товариства „Сільський Господар“ під покровом Єго Екзе. Митрополита гр. А. Шептицького відбуде ся у Львові третій цикл господарско-економічних викладів. Виклади, що обіймуть найважливіші господарско-економічні питання, будуть вестися в двох напрямках: а) суспільно-економічні справи і б) найважливіші справи сільського господарства з углядженем дрібних господарств.

Програма викладів:

А. Виклади з обсягу справ суспільно-економічних. I. Дотеперішні успіхи на полі організації руских кредитових і господарських спілок в Галичині, реферує пос. др. Кость Левицький. — II. Значіння і суть хліборобських спілок на Буковині, реферує др. Лев Когут, директор Союзу хліборобських спілок в Чернівцях. — III. Жінка в життю господарско-суспільнім, реф. проф. др. М. Коцюба.

Б. Виклади з обсягу сільського господарства: IV. Ради господарські при читальнях Товариства „Просвіта“, реф. інспектор о. А. Глодавіський. — V. Молочарство, реф. А. Гарасевич. — VI. Садівництво, реф. професор о. І. Раковський з Заліщик. — VII. Примінене годівлі худоби до місцевих умов і сучасних вимог торговельних, реф. проф. др. М. Коцюба. — VIII. Годівля дробу, реф. проф. о. І. Раковський. — IX. Огородництво, реф. др. Г. Величко.

Виклади відбудуть ся в днях 26. 27. і 28. грудня с. р. в отсім порядку: 26. грудня рано виклад А. I., по полудни А. II.; 27. грудня Б. IV. V. VI.; по полудни (по загальних зборах тов-а „Сільський господар“) Б. VII., 28. грудня рано для жіноцтва виклади А. III. Б. VIII. і IX. Початок що дня о 9 год. рано, зглядно 4. по полудни. Час визначений на виклади, буде використаний в той спосіб, що по кождім викладі відбуде ся дискусія на тему виголошеного викладу. Виділ тов-а „Сільський Господар“ просить проте сподіваних учасників що до дискусій, які вже в обох циклах відбувших ся викладів оказали ся вельми поучаючими, щоби зволили зібрати найбільше матеріялу, входячого в обсяг оголошених викладів, а тоді дискусії стануть найдієвішим доповненем викладів.

Виклади будуть безплатні та будуть відбувати ся в гр.-кат. дух. семінарії, а всі священники дістануть безплатне поміщеня в рускій духовній семінарії. Виклади для жіноцтва відбудуть ся в Інституті СС. Василянко, ул. Зиблицевича ч. 24. Зголошеня приймає товариство „Сільський Господар“ у Львові, Ринок

ч. 10. Листу зголошень замкне ся перед викладами 23. грудня. Товариство „Сільський Господар“ у Львові признаючи велику вагу жіноцтву в життю господарско-економінім, розширило програму своїх викладів на деякі справи жіночі і звертаєсь отсим до всего жіноцтва і всіх Хвальних Товариств жіночих з прошенем о ласкаву співучасть у викладах. Товариство „Сільський Господар“ у Львові надіє ся, що і сей третій цикл викладів заінтересує найширші круги нашої суспільности і збере як найбільше учасників до взаємної науки та виміни гадок в справах господарско економічних. (Всі часописи просить ся о ласкаве повторене сего оповіщеня).

— **Український театр** виставить дня 12. с. м. в Станіславові на дослідне представленя „Cavalleria rusticana“ оперу Масканього з виступом А. Гаєка, опісля дасть в Калуші представлення дня 14., 15., 16. і 17. с. м. а потім переїжджає до Коломиї, де перше представленя буде в четвер дня 19. с. м. („Маруся Богуславка“).

— **„Самопоміч“ в рускім театрі.** В нашім театрі оснувало ся запомогове товариство п. н. „Самопоміч“, до якого вписало ся поки що 40 членів театральної дружини. „Самопоміч“ має на меті удержувати читальню і спільну кухню. Дирекція театру обіцяла в кождім місци побуту театру дати одно представленя на дохід „Самопоміч“. Завтра в середу буде таке бенефісове представленя в Станіславові.

— **3 житя угорских Русинів.** Молодше покоління рускої інтелігенції на Угорщині бере ся вже до ширеня просвіти між простим народом. В останім числі угварської „Науки“ якийсь слухач богословія підписаний „Молодий писатель“ замістив статю, в якій пише: „Наши руснаки уже цілкомъ забыли про себе. Не думаютъ о томъ ничъ, же ихъ дѣти у 20—30 роковъ уже и молитися не будутъ знати; розумію тихъ русиновъ, котрі на границяхъ бывають, но прочто же спить и въ корчмахъ валяється большинство русиновъ въ чисто руськихъ селахъ? По нѣкоторыхъ мѣстахъ народъ уже на только просвѣщенный, же и за новинками (газетами) досѣгаєть, но тутъ есть опять беда: нашъ народъ не маєть что читати. Вѣдь маємо мы такіи меншіи изданія, айбо что за хосєть кедь нашъ народъ не есть на только просвѣщенный, же бы сєбѣ поразумѣль. Сему дѣлу — якъ я думаю — так би можно помочи, если бы отъ сельскихъ учителей и священниковъ, которіи руській нашъ языкъ чисто говорятъ, добирали бы ся до сей работы; зато говорю за сельскихъ, бо они международомъ

живучи дѣше бы знали народнимъ языкомъ писати, котрый языкъ нашъ народъ хоть jakimъ діалектомъ нашимъ, есть то, порозумѣти можетъ. У тихъ малыхъ изданіяхъ, что мы маємо выдрукованъ у общества „Уніо“ то хіба, же великую часть изъ нихъ нашъ народъ про высокій літературній и дуже „убранный“ языкъ — не можетъ порозумѣти. Перечитаєть, но не разумѣєть ничъ. Если человекъ звѣдаєть отъ дакогого, чи читалъ еси сєбє або того? Кажє: читалъ есмь. — Та ци зналь бысь повѣсти что у немъ есть? — Йой пане — отвѣчаєть онъ — я читалъ и дуже красно было, але не розумѣю.“ — Автор радить дальше заложити часопись для народа під редакцією питомців дух. семінарії в Унгварі. До сеї статі додає редактор „Науки“ о. Августин Волошин, між иншим отсю замітку: „И тому радуюся, що наша люба молодежь дойшла до того убѣжденія, котрое и я отъ давна повторяю, что не треба намъ великорущины, но нужно намъ писати по нашому малоруському языку, письмомъ посвященымъ столѣтіямъ, т. е. чисто-этимологичнымъ.“ — Высоким змагачям угорскихъ богословів належить пожелати як найкрасшихъ успіхів. Ліпше пізно як ніколи.

— **Еміграція до Аргентини.** Про відносини в Аргентині одержало міністерство справ внутрішних отсю інформацію: Рік 1906 був безперечно для Аргентини і компаній перевозових успішний завдяки збільшеному зростови еміграції до того краю, однак менше успішний випав для емігрантів. Неврожай кукурудзи, погіршене конюнктур і за велика подаж сил робочих були причиною, що багато емігрантів попало в нужду. То лихе положеня виступило зовсім виразно з кінцем 1906 р. а в 1907 відносини замість поліпшити ся ще більше погіршили ся. Коли емігранти не стали доси громадно вертати до Європи, то лиш длятого, що переважній їх части брак фондів на дорогу. Зато зменшила ся дуже значно еміграція. В перших пяти місяцях 1907 р. прибуло до Аргентини около 77.000 емігрантів, коли минушого року в тім самім часі число їх дійшло було до 104.000. Рівночасно же покинуло Аргентину 40.000 осіб, так, що приріст в дійсности не виносив більше як 37.000 осіб. В Аргентині відносини зарібкові полишають богато до бажаня. Агенти заохочуючі до еміграції кажуть, що робітник в Аргентині може без труда заробити 5 пезос (около 11 К) на день. В дійсности однак дуже трудно знайти такий заробок. Пересічно заробляє ся в Аргентині половину наведеної суми, а навіть ще

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 89.

Лист Данила Тянякевича до Із. Воробкевича.

Изъ Галицкого Волиня, зъ містечка Станіславчика.

(Дальше).

Півъ року й більшъ, бачу, спочиває у мене Твоя „Олена“ и я нічого изъ нею не вдіявъ. Розршиши, Батьку, мене відъ того гріху та й дай силу, обділи снагою, урочи мені право зъ братнімъ упоминомъ вирядити до Тебе сю Твою дитину! А якъ ні — Твоя воля, кажи її одіслати такъ.. Бо я не смію теперъ й того вчинити! Однимъ словомъ: Приближи мене до себе своїми руками, такъ якъ близенько свого(?) Тебе ношу.

Розказували мені молоді браття, що у Тебе була зла година: що Твоя подруга ТоСі хорувала! Господи Милосерний! не дозвољ міжъ сумні егруни народні чіпляти співакові й свою смутну, мовлявъ „житейську!..“ Дай Боже! щобъ мое письмо застало Твою дорогу голову нічимъ не заклопотану, нічимъ не зтурбовану!

Такого слова назбирало ся въ мене до Тебе, мій Соколе ясний, за три й більше літъ!

Та може воно ще не ослабіло! Може воно прляже живимъ чаруючимъ світломъ до Твоєї душі, и, самъ не співучий, може вирву, добути зъ Твоєго серця нову ще сміливіщу й глубшу й чаровніщу думу... Може..

А поки що даруй вибачай за усе повинне и неповинне.

По давнєму цілую Тебе

щиро прихальний

під Данило Тянякевичъ.

Якъ буде дорога Твоя воля писати, то такъ прошу:

T. D.

gr. kat. Pfarr-Cooperator
in Stanislawczyk,
per Brody-Lopatyn

Ч. 90.

Лист Осипа Барвіньского до Із. Воробкевича писаний 5. XI. 1868.

Издоре, Мій Друже незабутий!

И зъ гадокъ не сходишь Ти, мій єдиний, чи що роблю, чи що пишу, усе ти мині на думці, що порабляєшь та якъ ся маєшь.

Після твого відъїзду зі Львова, я що дня виглядаю від тебе обіцяного матеріялу,

що служивъ тобі до повісти зъ черногорського життя. Бо всежъ то я, хоть и маю досить учити ся богословія на сей годъ, найду хоть годину дві, а якъ коли то й цілий день на тиждень вільний, де я можу щось иншого робити. Повільне читаня того матеріялу подалоь мині більші студія, більшу витравність предмету, а при обробленю сеї повісти більшу снагу.

За той часъ займавъ ся я переводомъ одной повістки зъ сербського „Чернець“, образъ зъ часівъ около року 1459. Однакожъ такъ трудного дє переводу ще не подибавъ я; здаєть ся мині, що се оповіданя писанє диялектомъ дальматиньскимъ. Намучившись коло неї вже більше двохъ неділь, прийшовъ я заледво до половини. Такожъ кінчу вже „короткий оглядъ сербської літератури“, що въ Правді печатати маєть ся.

Одно мене непокоїть — той Данило. Писавъ вінъ мині — якъ я вже тобі згадувавъ — що посилає до тебе листъ відъ себе — куди вінъ до Тебе адресує? бо й не знаю, чи знає твою адресу, я до него необіцяюся писати, а ще менше твою адресу єму писати, знаючи єго натуру. Однакожъ якъ би й дійшовъ до Тебе єго листъ, то лучше не читай єго, а пошли до мене, нехай я знаю, якъ до Данила застосувати ся маю.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 10. грудня.

менше. Життя же як в містах так і на провінцій дуже подорожало. Буває дуже часто, що емігранти під час побуту в Буенос Аїрес, де насамперед мають вишукати собі заняття, видають цілий привезений з собою запас грошей, а відтак мусять приймати всяку роботу, яку їм наділить уряд праці і за всяку винагороду. А доля господарів рільних також не ладна. Ціна землі в Аргентині пішла так вгору, що тепер хочаби купити ґрунт, достаточний до виживлення, мусить емігрант жертвувати на ту ціль що найменше 7000 пезос (14.000 К). Управі же землі для незнайомленого з тамошніми відносинами представляє значні труднощі, вимагає витривалости і значних вкладів грошевих. Запримітити також треба, що з причини недостаточної комунікації багато колоністів не може продавати своїх продуктів, хіба по так дуже низькій ціні, яку їм дають агенти, що визискують то положене. В виду таких відносин не треба занадто вірити приреченням перебуваючих в Європі агентів.

— **Голод на Волині.** З Старо-Костантинова „Кіев. Вѣстям“ пишуть: Ціни на всі споживні речі піднялись у нас вдвоє. Тільки м'ясо стало дешевше, що завше буває під час неурожаю. Це свідчить про те, що селянам нічим годувати худобу і вони збувають її за безцінь. — Наш повіт, що терпить недостачу від неврожаю, має зате силу „союзників“, постачає великий контингент охочих на поліцейських стражників, саме тепер їх набирає в Лодзь якийсь поліцейський чиновник, що сими днями звідти прибув до нас. Між иншим записався в лодзьську поліцію і увільнений з посади надзирателя Яроцький, відомий з житомирського погрому.

— **Польська мова в школі на Україні.** Кореспондент „Вѣстн. В.“ з Бердичева повідомляє, що в Бердичівській комерційній школі сими днями по всіх класах розпочались виклади польської мови, яко необовязкової науки. Проте хто вже узявся учить польську мову, повинен мати за неї добру ноту, бо в противнім разі се перешкодить перейти в слідуєчу класу. Науку польської мови в сій школі отсе заведено уже вдруге. Але торік вона швидко перепинилась, бо було занадто мало учеників. Та й не диво: за науку тоді треба було платити, то й Поляки на неї не дуже ласялись. А тепер ся наука відбуває ся безплатно і записалось на неї багато не тільки Поляків а і учеників инших націй. Науку польської мови викладає кс. Кобець.

— **Засуд на смерть.** В тернопільському суді відбула ся оводі розправа проти Ілька Кузьми, наймита о. Ксьонжека з Кокошинець, який дня 7. жовтня вночі застрелив 6-літню донечку о. Ксьонжека, а старшу дочку і її матір тяжко поранив. До розправи покликано 11 свідків і лікарів. Обжалований звиняв ся, що револьвер вистрелив випадково, але з визнань свідків трибунал судив присяжних набравшишого пересвідчення і признав вину морду. На основі того вердикту присяжних судив трибунал, якому проводив радник Цирик, засудив Ілька Кузьму на кару смерти через повішене.

Оповідки.

— **Великі „Андріївські вечери“** заходом тов-а „Акад. хор Бандурист“ відбудуть ся в четвер 12. с. м. в комнатах „Весіли“ з такою програмою: Кожда гарна панночка вигриває ще гарнішого хлопця, якого обовязком буде бавити свою цвітку через цілі вечери. Крім того кождий, кому сліпа судьба пощастить, може виграти чудовий фант (лавнове правдивий годинник, пані ковтки, брошки, нараменники і пр.). Кульмінаційною точкою равту буде дешевий, а смачний буфет у власнім заряді, де крім воляжких канапок, софок і фотеліків, буде можна оглядати правдивого Гомера спровадженого ad hoc з північного бігуна. Прибувайте проте всі красавиці з всіма мамами, татами, вуйками, тітками і пр. і пр. а комітет ручить за добру забаву. Вступ 1 К, для молодіжи 50 сот.

Відень. Посольська палата вела вчора дальшу розправу над наглим внесеном в справі угоди. Пос. кн. Ліхтенштайн заявив, що христ. сусп. послі будуть голосувати за угодою, бо повага палати домагає ся, аби угода не була поладана поза плечами парламенту. Пос. Тресіч-Павічч заявив, що Хорвати будуть голосувати проти угоди. Пос. Крамарж в промові повідомляє, що чеський „Союз народний“ буде голосувати за нагл. стію. Таку саму заяву зложив пос. Погачнік іменем словінського клубу, пос. Адлер іменем соціал-демократів і пос. Гломбінський іменем польського кола. По промові пос. Продана (Хорвата) відложено засідане до нині.

Відень. Вибори до делегацій відбудуть ся в будучім тижні. З галицьких мандатів дістане по одному руский клуб і людовці, а решту забере польське коло.

Програма

КОНЦЕРТУ „ЛВІВСЬКОГО БОЯНА“

16. н. ст. грудня 1907 в салі „Народного Дому“.

1. М. Лисенко: а) „Калина“; б) „Плывчовен“. Мішаний хор.
2. М. Лисенко: Рапсодія П. Виковає п-ві Хоткевича.
3. а) Р. Вагнер: Хор богомольців з опери „Тангайзер“.
- б) М. Лисенко: „На прою“. Хор мужеский в супроводі фортецяну.
4. а) Шуберт-Вільгельмі: „Ave Maria“.
- б) Римский-Корсаков: „Fantaise de Concert“. Сольо скрипки ве, виконає п. Перфецький.
5. а) Пісня народна китайська: „Плач жінки“.
- б) Богдан Вахнянин: „Соловейко“, сольо спів виконає п-на Оля Вахнянинівна.
- 6) Нат. Вахнянин: Народні пісні: а) „Дебля?“, б) „Шука-риба“, в) „Журба“, г) „Ой Гулі-Гулочка“, мішаний хор.

Дирігенти: др. М. Волошин і В. Безкоровайний.

Фортецяновий супровід обявля п-ві Перфецька і Богд. Вахнянин.

Початок концерту о 7. годині ввечером. Ціни місць: Крісла перворядні К 2-00 другорядні К 1-50. Вступ на салю К 0-80. Галерія К 0-50.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстуської і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 9. с. м.: Євген Рудницький, Дібранів; Юліян Левинський, Потутора; Лев Гузар, Печеніжин; Ярослав Підляшецький, Увєсла; Адольфіна Розенштайн, Тернопіль; Євгенія Ганкевич, Тернопіль; Модест Коцюба, Грушатичі; А. Твардівчич, Повянка; о. Ковальський, Филімон, Покровець; о. Теофіл Корчинський, Винників новий; Андрей Міхенка, Тернопіль; Йосиф Гратель, Гайнбург; о. Александер Улявіцький, Ланівці; Юрій Патрій, Перегінсько; Григорій Коєтецький, Токи; о. Филімон Тарновський, Манаїв; др. Роман Курбас; Мостя великі; о. Дионісій Коцюба, Зарванця.

„Псалтиря розширена“

в дусі християнської молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всіма трома Ординарїями. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попереднім присланем гроший, або посліплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгури, п. Печеніжин.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. грудня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. ввечером. Що п'ятниця High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльоча при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річних домашніх і господарських, збіра і паші на случай шкід заподіяних через пожеж. Оплата премій мала, а к ристь для погорівших велика.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При одній шкід будують запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають подіси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечень відступає „Дністер“ на добродійні цілі.

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекція або агенти.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де вще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер дістали агенти 969.507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрена	„ 25.000 —

Селяне! аскуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходаня папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. за.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може свої майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдорідийши заридженя.

Привписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.